

SLOVENSKI NAROD.

izbaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Občni zbor „katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“.

Tega velevažnega društva letošnji občni zbor se je vršil dne 9. t. m. pod predsedstvom poslanca G. Einspielerja, kateri je na kratko poročal o društvenem delovanju v minolem letu. Društvo je napravilo v minolem letu devet javnih in dva volilna shoda, kar je mnogo pripomoglo, da sta pri deželno- in državnozbornih volitvah zmagala konservativna kandidata.

Za odsotnega blagajnika je poročal tajnik M. Ražun o denarstvenem stanju in o društvenem delovanju. Dohodkov je bilo 255 gld. 56 kr., troškov 226 gld. 41 kr. Ostanek v blagajnici znaša torej 29 gld. 15 kr. V dosego zmage v ziljski dolini za državni in deželni zbor je društvo priredilo javne shode v št. Štefanu, v št. Jurju na Bistrici, ter volilna shoda v Melvičah in Blačah. Vsi ti shodi so bili dobro obiskani in so dosegli svoj namen. Nadalje je društvo pri mnogobrojni udeležbi zborovalo v Možici, v Dolinčicah, v Štebanu pri Maloščah, v Kotmari vesi, v Glinjah in slednjič v Klečah.

Potem so se vršile volitve v odbor in so bili izvoljeni gg.: Gregor Einspieler (predsednik), Vekoslav Legat (podpredsednik), Matej Ražun (blagajnik), Filip Haderlap (tajnik), Janez Wieser, Matija Prosekar, Martin Štih, France Grafenauer, Janez Šumah (odborniki). Za namestnike: Jurij Drobivnik, Jakob Hedenik, France Kobentar. Računska pregledovalca: Valentin Podgorc, Anton Plenar.

O premembi pravil je poročal g. Legat. Pred vsem je treba predelati § 10. Tisti pravi, da mora pri shodih predsedovati ali predsednik ali pa podpredsednik. Ker sta pa ta dva pogosto zadržana, in je ob času volitev včasih treba po dva shoda na jedno in isto nedeljo napraviti, zato se morajo pravila tako premeniti, da sme tak shod voditi vsak društveni član, ki je od predsednika pooblaščen. Nadalje je društvo sitnosti imelo zavoljo plakatov, ne povsod, pa pod celovskim okr. glavarstvom. Naj se v pravila sprejme, da sme društvo shode naznanjati s plakati, potem za to ne bo treba prositi dovoljenja. Prememba pravil se je potrdila.

Pri raznih nasvetih se je oglasil g. župnik Bayer ter izrekel željo, naj bi se znanprej občni zbor vselej sklical o bolj pripravnem času, da bi se ga kmetje mogli udeležiti v večjem številu. Nadalje se je zahvalil poslancema Einspielerju in Muriju, da sta se v deželnem zboru tako krepko potegnila za slovenske šole. Posl. Einspieler se je zahvalil in pojasnil svoj govor o šolstvu, ki ga je imel v deželnem zboru, in katerega so nasprotniki tako zlobno zavili. On ni rekel, da kmet ničesa ne razume in da na kmeta ni treba ozira jemati ter priznal, da kmet marsikaj bolje razume, ko kdo drugi, n. pr. kmetijsko gospodarstvo. Pa v šolskih rečeh včasih kmetje niso zadosti zvedeni, take reči bi morali študirani gospodje pri šolskih oblastnjah bolj razumeti; pa zdi se, da ti gospodje o šoli nič ne razumejo, ker zmirom pri revnih in nešolanih ljudeh okoli poprašujejo, kakošne naj bodo šole. Pri davkih in pri vojaščini kmeta nič ne prašajo: ali hočeš plačati ali ne? ali hočeš sina v vojake dati ali ne? Tam pravijo: ti moraš! Tudi zastran učnega jezika v šoli pravi postava, da ga določuje deželna šolska oblast. Ker pa tista slovenskih šol neče dovoliti, skuša odgovornost za to krivico na druge odvaliti, in se sklicuje na „željo ljudstva“, tisto „ljudstvo“ pa, ki se podpisuje za nemške šole, so le nemškutarji in učitelji.

Gospod urednik Haderlap je grajal politične oblastnije v Istri in na Koroškem, ki hočejo duhovnikom politično delovanje zabraniti, da bi ostalo nezavedno ljudstvo brez voditeljev in bi v boju zoper močnejše in krivične nasprotnike tem gotovejše podleglo. Govornik je pozivljajal zbor, naj obsodi vse take nakane in zlasti članek „Pax“, ki ga je prinesla uradna „Klagenfurter Zeitung“. Agitirati ni nič slabega, nasprotno je „bližnjemu prav svetovati“ šele duhovno dobro delo, kakor uči naš katekizem. (Živo odobravanje, protest se je sklenil soglasno.) Gospod župnik Bayer je vzel na rešeto vodstvo matrik ali krstnih matic. Duhovnikom na Koroškem hočejo prepovedati, pisati slovenska imena s slovenskim pravopisom, in jih silijo, naj pšejo ta imena tako popačeno, kakor so jih popačili nemški gospodje v prejšnjih stoletjih. Če je slovenski „Završnik“ (kmet za vrhom) v matriki pisan

„Sauerschnigg“, tedaj pravijo, da je to njegovo pravo ime, če bi pa župnik pisal „Završnik“, mu očitajo, da nemška (?) imena sloveni! Zoper tako krivico se mora društvo po svojem odboru na ministerstvo pritožiti ter prositi vlado, naj pooblasti farne urade v slovenskih pokrajinah, da smejo pri vpisavanju v matrike mnogokrat popačeno nesmiselno pisavo rodbinskih, hišnih in skupnih imen popraviti po pravilnem slovenskem pravopisu. Jednako splošno naredbo je izdalo ministerstvo notranjih zadev dne 10. aprila 1883, št. 1524, za Primorsko. Po živahni razpravi, katere se je udeležilo več govornikov, je bil predlog g. Bayerja soglasno sprejet. Gospod Podgorc je govoril o nedeljskih nadaljevalnih šolah na Koroškem, potem pa nasvetoval, naj društvo naredi pogodbo s kako zavarovalnico, da bi vsi člani društva pri njej se zavarovali, zato pa bi jim morala zavarovalnica cenejše premije dovoliti. Društvo bi veliko novih udov pridobilo, ako bi svoje ude v nesrečah podpiralo, na primer če kmetu kaka živina pogine, da bi se mu dala podpora. Govori tudi o usmiljenih sestrah, katere bi se morale pridobiti za koroško deželno bolnišnico. Gospod Legat je poročal o izglednem delovanju usmiljenih sester v ljubljanski bolnišnici. Gospod Haderlap je podpiral vse nasvete gosp. Podgorca, pa izrekel bojazen, da se bodo nameravane nedeljske nadaljevalne šole na Koroškem najbrž zlorabile v še bolj temeljito ponemčevanje, zato moramo oprezni biti. Nasprotno pa bi nedeljske šole lahko mnogo koristile, ako bi se porabile za strokovni, kmetijski pouk v narodnem jeziku, da bi otroci že v šoli zadobili veselje za svoj prihodnji kmetski stan. Predsednik Einspieler je rekel, da ne kaže društvenim članom kako podporo v nesreči obetati, dokler društvo nima obilnejih dohodkov. Nasvet zastran zavarovalnice se mora prej v odboru do dobrega preresetati. On dá torej na glasovanje samo predlog zastran usmiljenih sester. Tisti se soglasno sprejme. Potem se je po kratkem sklepčnem nagovoru gospoda predsednika zborovanje zaključilo z živio- in slava-klici na svetlega cesarja.

Listek.

Povračilo.

(Povest V. P. Želihovske. Iz ruščine preložil J. Mandelj.)
(Dalje.)

Spomnil sem se namreč, kaj je dvojniki govoril, kakor se dobro spomina odrasli človek na besede, katere je nekoč slišal v otročjih letih. Evo one besede v točnem smislu:

Ker odzvel življenje mi v razcvetu sreče
Tudi ti ne bodeš srečen odsihmal nikdar;
Moj spomin odganjal bode pokoj tvoj vsikdar.
In življenja nit ti moj spomin preseče.

Umiraje ni se toliko zgražal nad bliskim svojim koncem, kakor nad svršenim zločinom in nad neizbežnim povračilom.

Zato tudi ni bilo v pogledu njegovem nič groznega, nič mračnega, ampak sama brezkončna bolest.

Oprostite, ako vam moje brednje ob jednom in istem predmetu že presedajo. Spoznanje, da o ničemur drugem sedaj ni misliti ni pisati ne morem, je ravno uzrok, da vam tako redko kedaj pišem.

Oprostite tedaj vašemu globoko udanemu

A. R.

P. S. Spomnil sem se, da ste izrekli željo zvedeti sujet moje poeme. Sujet je jednostaven — večne ljudske strasti, ono večno vsesilno čustvo — ljubezen, ki pretresa srce titanom in pritlikavcem, ter zvršuje junaške čine in mračna prestopljenja. Označiti vam hočem sujet z nekolikimi besedami.

Dva mladeniča, jedina sinova, rasla sta izza mladih let skupaj, ljubeča drug družega kakor rodna brata, če tudi nista bila. Njuna očeta bila sta brata. Mlajši bil je enfant prodigue in je rano umrl, ničesar svojemu jedinemu sinu zapustivši. Strastno ljubeča žena prežila je njega v vsem jedno leto; siroto vzel je stric v odrejo ter ravnal ž njo plemenito, ne delaje nikakega razločka mej plemenikom in svojim rodnim sinom.

Posle smrti očetove pojavila se je gromadna razlika: Sin je bil bogataš, sorodnik (plemenik) — siromak — — proletarec . . .

Iz tega izvira tudi vsa drama. Oba mladeniča bila sta poštena in velikodušna, ali značaj siromaka obostril se je z vsakojakimi malenkostnimi trpkostimi in razdražljivim ponižanjem, ker neizbežno pride na delež bednim a samoljubnim mladeničem, izrejenim v prijetnem in razkošnem tujem bogatstvu.

K dovršenju gorja zaljubila sta se obadva v jedno in isto krasotico, iz česar se je razigrala ta krvava tragedija, katere poslednjo dejanje sem videl v lesu in je sedaj predajam platnu.

Nesrečni mladenič-proletarec ni imel namena dvigniti roke na pobratima, na sina svojih dobrotnikov; hotel se je le sam končati ali usoda določila je drugače.

Deva zaljubila se je v njega in mu to tudi priznala; ob jednom pak povedala, da se čuti obvezano omožiti se z njegovim bogatim sorodnikom — žrtvovati srečo radi svojih roditeljev.

To priznanje bila je ona poslednja grenka kaplja, ki je zavedla bednega k zločinu.

Ko je le-ta pobežal iz bratnega doma z mislijo, da se ustrelji, želel je še posloviti se od svoje ljubljene deve ali postal je neprostopoljen svedok tega, kako so na njenem domu praznovali s čašami v rokah zaroko z njegovim srečnim bratrancom. Videl je vse to iz vrta, kamor se je bil prikradel in od koder je ves zmešan zopet pobegnil.

Nesrečna zvezda privedla je ženina v pozni noči na ono mesto, kjer je njega sopernik hotel končati svoje življenje.

(Dalje prih.)

